

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО

Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції

**“ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ
МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ У СВІТОВИЙ ОСВІТНІЙ
ПРОСТІР”**

21-22 травня 2009 року

м. Тернопіль

Тернопіль
ТДМУ
“Укрмедкнига”
2009

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО

Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції

**“ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ
МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ У СВІТОВИЙ ОСВІТНІЙ
ПРОСТІР”**

21-22 травня 2009 року

Тернопіль
ТДМУ
“Укрмедкнига”
2009

УДК 614.253.52(07.07)

Відповідальний за випуск: проф. Мисула І.Р.

Проблеми інтеграції української медичної освіти у світовий освітній простір/ Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції. – Тернопіль : ТДМУ, 2009. – 314 с.

У результаті дослідження вивчено поширеність та структуру станів психічної дезадаптації обстежених студентів, визначено вплив особистісно-психологічних, психофізіологічних, мікросоціальних, соматичних та інших факторів на формування розладів адаптації у студентів та розроблено основні принципи психокорекційної та психопрофілактичної роботи з ними.

Ключові слова: студенти, психічна адаптація, якість підготовки, кредитно-модульна система.

Влияние психологических факторов на качество подготовки студентов-медиков

Проведено изучение психического здоровья студентов младших и средних курсов Харьковского национального медицинского университета, которые обучаются в условиях кредитно-модульной системы. Методы исследования включали клинико-психопатологический, клинико-anamnestический, психодиагностический.

В результате исследования изучены распространенность и структура состояний психической дезадаптации обследованных студентов, определено влияние личностно-психологических, психофизиологических, микросоциальных, соматических и других факторов на формирование расстройств адаптации у студентов и разработаны основные принципы психокоррекционной и психопрофилактической работы с ними.

Ключевые слова: студенты, психическая адаптация, качество подготовки, кредитно-модульная система.

Influence of psychological factors on quality of training of medical students

The examination of mental health of junior and middle years students of Kharkiv national medical university which influence on quality of training was conducted. There were used clinical-psychopathological, clinical-anamnesic and psychodiagnostic methods.

In the result of investigation the prevalence and structure of states of psychical dysadaptation in students were found, the influence of personal-psychological, psychophysiological, microsocioal, somatic and other factors on forming of disturbances of adaptation in students were determined and basic principles of psychocorrection and psychoprophylaxis were developed.

Key words: students, psychical adaptation, quality of training, credit-module system.

Результативність навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах зумовлена цілою низкою чинників, які необхідно враховувати при розробці заходів щодо підвищення якості освіти, зокрема медичної. Якщо проблеми організації навчального процесу, складання навчальних програм та планів є загальновідомими та постійно обговорюються на різних рівнях, то питання психологічної адаптації студентів до умов навчання, визначення їх задоволеності обраною професією, мотивації до перебування у ВНЗ, на нашу думку, недостатньо висвітлені. Менше уваги також приділяють урахуванню рівня соматичного та психічного здоров'я студентів, визначенню їх можливості у повній мірі опанувати обрану спеціальність, а також готовності до міжособистісного спілкування.

На нашу думку, психологічні чинники суттєво впливають на якість підготовки спеціалістів, що особливо важливо у медичному ВНЗ, тому що робота лікаря в значній мірі передбачає спілкування за типом "лікар-пацієнт", "лікар-лікар", "лікар-середній та молодший медперсонал" тощо. Таким чином, майбутній лікар повинен мати достатній рівень психічного здоров'я та можливості до психологічної адаптації.

Особливого значення необхідність вирішення завдань щодо визначення впливу психологічних чинників на рівень соціально-психологічної адаптації студентів медичного ВНЗ набуває в сучасних умовах, що характеризуються впровадженням засад кредитно-модульної системи в навчальний процес.

Нами було проведено визначення особливостей психічної адаптації студентів молодших та середніх курсів Харківського національного медичного університету, які навчаються в умовах кредитно-модульної системи. Методи дослідження включали клініко-психопатологічний, клініко-anamnestичний, психодиагностичний.

У результаті дослідження вивчено поширеність та структуру станів психічної дезадаптації обстежених студентів, визначено вплив особистісно-психологічних, психофізіологічних, мікросоціальних, соматичних та інших факторів на формування розладів адаптації у студентів та розроблено основні принципи психокорекційної та психопрофілактичної роботи з ними.

Як показали результати дослідження, навчання у вищому навчальному закладі слід відносити до напруженої розумової праці, яка тісно пов'язана з рівнем психічного здоров'я студентів та їх психічною адаптацією. Особливо небезпечним, з цієї точки зору, є початок навчання в університеті. Даний період пов'язаний із недостатньою соціально-психологічною готовністю до зміни соціального середовища, яка висуває нові, підвищені вимоги до студентів, недостатнім рівнем підготовленості до навчання, слабкими навичками самостійної навчальної роботи, деякою соціальною інфантильністю, невпевненістю у власних силах. Вважаємо за необхідне в межах медико-психологічної служби університету проведення науково-дослідних розробок, спрямованих на визначення психічного стану, соціально-психологічних та індивідуально-психологічних особливостей студентів на різних етапах навчання з урахування статі та віку.

УДК 378.147:618]. 001.76-057.87-054.6=20

Гайдай Н. В., Сліна Н. К.

ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ НА ЦИКЛІ АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ АНГЛОМОВНИМ СТУДЕНТАМ НА ПРИНЦИПАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Запорізький державний медичний університет

Робота є результатом узагальненого досвіду навчання іноземців на кафедрі акушерства, гінекології та репродуктивної медицини Запорізького медичного університету. Запропоновано оптимізувати навчальний процес шляхом диференційованого формування груп за рівнем володіння мовою спілкування та скорочення числа студентів у групах для практичних занять. Проведено аналіз особливостей та специфіки самостійної роботи цієї категорії студентів з вагітними жінками, роділлями і породіллями та методики читання лекцій.

Ключові слова: кредитно-модульна система, акушерство та гінекологія, англomовні студенти.

Опыт преподавания на цикле акушерство и гинекология англоязычным студентам на принципах кредитно-модульной системы организации учебного процесса.

Работа является результатом обобщенного опыта обучения иностранных студентов на кафедре акушерства, гинекологии и репродуктивной медицины Запорожского государственного медицинского университета. Предложено оптимизировать учебный процесс путем дифференцированного формирования групп по уровню владения языковым общением и уменьшения числа студентов в группах на практических занятиях. Проведен анализ особенностей и специфики самостоятельной работы этой категории студентов с беременными женщинами, роженицами и родильницами и методики чтения лекций.

Ключевые слова: кредитно-модульная система, акушерство и гинекология, англоязычные студенты.

Gayday N. V., Silina N. K. The experience of teaching of English speaking students in credit-module system at the department of obstetrics and gynecology

The work is the result of hospital and faculty obstetrics and gynaecology department experience in teaching process for foreign students.

It is proposed to form different groups of students according to their English knowledge level. It must be only a few students in every foreign group at the practical classes. It is done an analysis of student's independent work with pregnancy women and lecturing methods.

Key words: credit-module system, obstetrics and gynecology, English speaking students

Процес інтеграції України в Європейський простір усе помітніше впливає на усі сфери життєдіяльності країни. Останнім часом все більше уваги суспільства привертається до освітньої сфери. Це, насамперед, пов'язано з тим, що відповідний рівень підготовки кадрів є найважливішою умовою соціально-економічного розвитку держави. Забезпечити високу якість освіти можливо лише за допомогою адекватно організованої системи навчання.

З 2008-2009 навчального року розпочато навчання студентів медичного факультету на курсі (вітчизняних та з англійською мовною формою навчання) згідно з положеннями Болонської декларації в системі вищої медичної освіти, які ґрунтуються на принципах кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Відповідно до цієї програми, на IV курсі зменшено обсяг навчальних годин зі 162 до 90 (3. 0 кредити за ECTS). Згідно зі структурою навчальної дисципліни, протягом IV курсу проводиться вивчення одного модуля, що включає два змістових модулі, передбачаючи вивчення 11 тем.

В умовах впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу зростає обсяг самостійної роботи студентів, яка виконується в обов'язки навчальної дисципліни з розділів за тематикою модулів, розділів самоконтролю, атестації з отриманням оцінки.

Досвід навчання іноземних студентів на кафедрі акушерства, гінекології та репродуктивної медицини ЗДМУ показав наявність певних особливостей в порівнянні з україномовними. Вирішення завдань, поставлених перед університетом нашого рівня в підготовці іноземних спеціалістів з медицини, вимагає від кожного викладача високої професійної майстерності, досконалого володіння іноземною мовою (у тому числі медичною термінологією), а також творчого підходу до викладання матеріалу, контролю за рівнем засвоєння теоретичного матеріалу та практичними навичками. Особливості зумовлені різним рівнем володіння студентами обраною ними мовою для спілкування - англійською.

Останнє часто вимагає продовження регламентованого часу обговорення тестового контролю, теми заняття та надзвичайно ускладнює роботу біля ліжка пацієнтки чи родиллі в пологовому залі. Наявність мовного бар'єру між пацієнтом та іноземним студентом перешкоджає організації індивідуальної самостійної роботи з хворим. Тому викладачу доводиться бути присутнім при самостійній роботі цілої групи студентів, здійснювати синхронний переклад пояснювати відповіді пацієнтки, проводити корекцію опитування і практичного клінічного огляду пацієнтки та одночасно утримувати увагу відразу 10-12 осіб. Це значно знижує інтенсифікацію навчального часу, обмежує кількість оглянутих пацієнток. Для полегшення засвоєння на практиці теоретичного матеріалу та застосування отриманих знань студентам пропонується робота над типовими ситуаційними завданнями.

Робота з цією категорією студентів висвітлює потребу в оптимізації навчального процесу через існування певних особливостей. Насамперед, є потреба в корекції кількості студентів у групі. На нашу думку, оптимальною є академічна група, яка складалася б з 3-5 іноземних студентів. Саме така кількість студентів дозволить викладачу максимально індивідуалізовано працювати з кожним студентом, оптимізувавши заняття відповідно до рівня знання студентами мови, теоретичного матеріалу та набуття ними практичних навичок роботи з пацієнтками.

Випуск навчальних книг орієнтує та активізує діяльність студента на самостійну творчу роботу і формує професійні навички та вміння, що створює необхідні умови для успішного навчання. З цією метою викладачами нашої кафедри написаний і виданий у двох томах цикл клінічних лекцій з сучасного акушерства і гінекології. Також на кафедрі формується фільмотека навчальних фільмів за тематикою. Цікавим і нетрадиційним заходом для засвоєння студентами матеріалу є заохочення їх до виконання наукових студентських робіт; виступи з доповідями на студентських форумах у різних містах України

У перспективі - розробка легко адаптивних інтенсивних навчальних програм, створення віртуально-тренінгової системи, інформаційна база якої включатиме блоки електронних підручників, тлумачних словників та тестів для самоконтролю знань студентів. Ця система дасть можливість підвищити здібності студентів і відповідність їх знань обраній спеціальності на ранніх етапах навчання.

Висновки. 1. Системний підхід до викладання дисципліни, використання методів активного навчання та системи поточного контролю знань студентів, взаємозв'язок навчальної, наукової і практичної роботи підвищать престиж нашого навчального закладу серед аналогічних медичних ВНЗ країни.

2. Самостійна позааудиторна робота студентів у вигляді участі у конкурсах, студентських наукових конференціях формує у більшості студентів логічне мислення, лікарську інтуїцію, впливає на вміння об'єктивно оцінювати клінічні ознаки хвороби та стимулює бажання участі в подальшій науково-дослідній діяльності.

Література

1. Андрійцев В. Сучасна правнича наука та освіта на шляху до Болонського процесу// Вища школа. - 2005. - № 3. - С. 36-54.
2. Вороненко Ю. В. Проблеми охорони здоров'я та обґрунтування перспектив розвитку вищої медичної освіти в Україні // Медична освіта. - 1999. - № 1. - С. 6-12.
3. Сбруєва А. Болонський процес - пошуки шляхів підвищення конкурентоспроможності Європейської вищої освіти / Шлях освіти. - 2002. - № 1. - С. 18-21.

<i>Боднар П. М., Бобрік М. І., Комісаренко Ю. І., Михальчишин Г. П.</i> РОЛЬ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В АНГЛОМОВНОМУ ВИКЛАДАННІ ЕНДОКРИНОЛОГІЇ	166
<i>Гавенко В. Л., Сінайко В. М., Кожина Г. М., Мозгова Т. П., Коростій В. І., Гайчук Л. М., Стрельнікова І. М., Хаустов М. М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПСИХІАТРІЇ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ.....	166
<i>Гавенко В. Л., Сінайко В. М., Самардакова Г. О., Соколова І. М., Лещина І. В.</i> ВПЛИВ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ НА ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ	167
<i>Гайдай Н. В., Сіліна Н. К.</i> ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ НА ЦИКЛІ АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ АНГЛОМОВНИМ СТУДЕНТАМ НА ПРИНЦИПАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	168
<i>Ганжій В. В., Ярешко Н. О., Сирбу І. Ф., Бачурін А. В.</i> МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ВИВЧЕННІ ЗАГАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ НА ЗАСАДАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ.....	170
<i>Гнатко О. П.</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ АКУШЕРСТВА І ГІНЕКОЛОГІЇ ЗА ВИМОГАМИ БОЛОНСЬКОЇ СИСТЕМИ.....	171
<i>Гнатко О. П., Марущенко Ю. Л., Манащук С. І., Захаренко Н. О.</i> ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ ТА ЙОГО ЗАВДАННЯ ПРИ ОЦІНЮВАННІ ЗНАТЬ З АКУШЕРСТВА І ГІНЕКОЛОГІЇ	172
<i>Гнатко О. П., Сольський С. Я., Чубатий А. І.</i> ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ З АКУШЕРСТВА І ГІНЕКОЛОГІЇ У ФОРМАТІ БОЛОНСЬКОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ	174
<i>Гоцинський В. Б., Боцюк Н. Є., Бабінець Л. С., Зоря А. В., Корильчук Н. І., Боровик І. О., Рябоконт С. С., Ясній О. Р., Мігенько Б. О.</i> ПРО ДОДИПЛОМНУ ПРОФЕСІЙНУ ОРІЄНТАЦІЮ СІМЕЙНИХ ЛІКАРІВ.....	175
<i>Гоцинський В. Б., Корильчук Н. І., Боцюк Н. Є., Боровик І. О., Рябоконт С. С., Мігенько Б. О., Воронцов О. О., Павліковська В. В.</i> РІВЕНЬ КОМУНІКАТИВНОЇ ЕМПАТІЇ У ВІДНОСИНАХ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ ТА ПАЦІЄНТА.....	177
<i>Гулюк А. Г., Крикляс В. Г., Фаренюк О. О.</i> ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПРОГРАМИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ЗДАЧІ ЕКЗАМЕНУ "КРОК-2" З ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ	179
<i>Гулюк А. Г., Парасочкіна В. В., Дмитрієва Н. Б.</i> МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ЯКІСНОГО НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ОДМУ	180
<i>Дзюк Г. В., Перцева Т. О., Науменко Л. Ю., Горбунова Г. В.</i> ДОСВІД УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ.....	181
<i>Дігтяр В. А., Сушко В. І., Харитонюк Л. М., Юдіна Т. В., Барсук О. М., Садовенко О. Г., Камінська М. О., Луж'яненко Д. М.</i> ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	183
<i>Дука К. Д., Мишина Н. В., Ярошевська Т. В.</i> ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ В КЛІНІЦІ ДИТЯЧИХ ХВОРОБ	184
<i>Дутка Р. Я., Базилевич А. Я., Короткий В. В.</i> ДОСВІД ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ПРОПЕДЕВТИКИ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ ЗА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ	185
<i>Жабосєдов Г. Д., Скрипник Р. Л., Гребень Н. К., Чурюмов Д. С., Ращенко В. О.</i> ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИВЧЕННЯ ОФТАЛЬМОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ.....	186
<i>Жарких А. В., Барковський Д. Є., Нерянов К. Ю., Круть Ю. Я., Павлюченко М. І.</i> ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ АКУШЕРСТВА В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ	187
<i>Захараш М. П., Пойда О. І., Мельник В. М., Заверний Л. Г., Пехенько С. І.</i> ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ ХІРУРГІЇ ЗА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ	188